

Programul

„ Protecția mormintelor și operelor comemorative de război ” al Consiliului Județean Harghita pe anii 2023 - 2026

Descrierea programului

- I. **Denumirea instituției publice:** Consiliul Județean Harghita, P-ța Libertății nr. 5, Cod fiscal 4245763, tel. 0266-207700, fax 0266-207716.
- II. **Denumirea programului:** „ Protecția mormintelor și operelor comemorative de război ” al Consiliului Județean Harghita pe anii 2023 – 2026

III. Situația existentă:

Consiliul Județean Harghita conform Legii nr. 379/2003 art. 36 lit. a) ține evidența centralizată a mormintelor și operelor comemorative de război existente pe aria județului. Conform acestei evidențe în județul Harghita sunt 130 de morminte de război, respectiv 275 de opere comemorative de război, proprietatea acestora fiind variabile, fie sunt în proprietatea ori administrarea unităților administrativ teritoriale, fie în proprietatea bisericilor, fie în proprietate privată. Multe dintre acestea necesită intervenții de conservare sau restaurare, intervenții care trebuie pregătite și realizate foarte bine din punct de vedere profesional. Pentru mormintele și operele comemorative de război care sunt în proprietatea ori administrarea unităților administrativ teritoriale, atribuția acțiunilor sus menționate revine consiliilor locale respectiv în atribuția Consiliului Județean.

Regimul juridic care reglementează aceste atribuții este Legea nr.379/2003. Conform acestei legi, în special după cum reiese din art. 36 și art. 37 în scopul conservării, restaurării ori a punerii în valoare a mormintelor și a operelor comemorative de război consiliile locale în colaborare cu Consiliul Județean au posibilitatea și obligativitatea de a demara, finanța și susține acțiuni care să protejeze și să pună în valoare mormintele și operele comemorative de război de pe raza teritoriului lor.

Din cele 67 de unități administrativ teritoriale din județul Harghita există 45 de unități administrativ teritoriale pe raza cărora se regăsesc astfel de morminte de război: Atid, Avrămești, Bilbor, Borsec, Căpâlnița, Cârța, Ciucsângeorgiu, Ciumani, Corbu, Cozmeni, Cristuru Secuiesc, Dănești, Ditrău, Feliceni, Frumoasa, Gălăuțaș, Gheorgheni, Joseni, Lelicieni, Lueta, Lunca de jos, Lunca de sus, Lupeni, Mădăraș, Mărtiniș, Miercurea Ciuc, Mihăileni, Ocland, Odorheiu Secuiesc, Plăieșii de Jos, Porumbeni, Praid, Racu, Remetea, Sândominic, Sânmartin, Sânsimion, Secuiei, Șimonești, Toplița, Tulgheș, Tușnad, Ulieș, Vlăhița, Voșlobeni.

Respectiv din cele 67 de unități administrativ teritoriale din județul Harghita există 60 de unități administrativ teritoriale pe raza cărora se regăsesc opere comemorative de război: Atid, Avrămești, Borsec, Brădești, Căpâlnița, Cârța, Ciucsângeorgiu, Ciumani, Corbu, Corund, Cozmeni, Cristuru Secuiesc, Dănești, Dârjiu, Dealu, Ditrău, Feliceni, Frumoasa, Gălăuțas, Gheorgheni, Joseni, Lăzarea, Lelicieni, Lueta, Lunca de jos, Lupeni, Mădăraș, Mărtiniș, Merești, Miercurea Ciuc, Mihăileni, Mugeni, Ocland, Odorheiu Secuiesc, Păuleni Ciuc, Plăieșii de Jos, Porumbeni, Praid, Racu, Remetea, Săcel, Sâncrăieni, Sândominic, Sânmartin, Sânsimion, Sântimbru, Sărmaș, Satu Mare, Secuieni, Siculeni, Șimonești, Subcetate, Suseni, Toplița, Tulgheș, Tușnad, Ulieș, Vlăhița, Voșlăbeni, Zetea.

IV. Scopul programului:

Autoritățile administrației publice locale au obligația de a lua măsurile necesare pentru protejarea mormintelor și operelor comemorative de război aflate în proprietatea sau administrarea lor. Cu privire la acest aspect, menționăm că protejarea mormintelor și operelor de război are ca scop interesul public și poate constitui cauză de utilitate publică conform Legii 379/2003 art. 7 alin. (1).

Măsurile necesare protejării mormintelor și operelor comemorative de război în sensul Legii nr. 379/2003 art 7. alin. (2) pot avea caracter științific, juridic, administrativ, financiar, fiscal și tehnic. Totodată ansamblul măsurilor luate în această privință au menirea să asigure cercetarea, identificarea, inventarierea, clasarea, evidența, conservarea, marcarea, paza, întreținerea, restaurarea, strămutarea, și punerea în valoare a acestora.

Prin prezentul program se dorește inițierea și facilitarea în colaborare cu unitățile administrativ teritoriale din județul Harghita a măsurilor necesare protejării și a punerii în valoare a mormintelor și operelor comemorative de război în fiecare localitate din județul Harghita unde se regăsesc astfel de morminte sau opere comemorative de război, a înființării în condițiile legii a unor astfel de locuri unde se solicită și se justifică, precum și inițierea și derularea unor programe și evenimente cu acestea.

Pe parcursul implementării proiectelor aprobate de către fiecare parte-asociat, se va pune accent pe respectarea în totalitate a legislației în vigoare privind protejarea mormintelor și operelor comemorative de război, respectiv pe calitatea lucrărilor și eforturilor efectuate ca măsuri de înființare, protejare și punerea în valoare a mormintelor și operelor comemorative de război.

V. Activități principale – descrierea succintă a programului:

1. Identificarea și actualizarea bazei de date împreună cu UAT-urile locale a posibilităților pentru înființarea, protejarea sau a punerii în valoare a mormintelor și operelor comemorative de război.
2. Asigurarea accesului de către consiliile locale la obiectivele din domeniul public necesare pentru realizarea lucrărilor;
3. Unitățile Administrativ Teritoriale/comunele participante care solicită sprijin în cadrul programului vor depune cererea în acest sens la registratura Consiliului Județean Harghita, la care vor anexa o descriere succintă și justificarea necesității

- investiției, respectiv, o scurtă descriere cu datele estimative necesare. După analizarea necesităților și a documentelor depuse se vor stabili de comun acord datele principale tehnice și economice ale lucrărilor sau ale programelor planificate;
4. UAT-ul local va organiza o consultare publică în baza versiunii de lucru al Documentației tehnico-economice aferentă investiției, după care va consulta proiectul și cu Consiliul Județean Harghita. După aceste consultări documentația va fi aprobată de Consiliul Local al UAT-ului partener. Elaborarea documentației și obținerea autorizației de construire, documentația tehnico-economice va fi asigurată de către UAT-ul care a solicitat realizarea investiției;
  5. Documentația tehnico-economică după aprobare de către UAT-ul local, se va depune spre aprobare la Consiliul Județean Harghita;
  6. Selecția proiectelor sau programelor care vor fi finanțate în cadrul programului se va face pe baza criteriilor incluse în Anexa nr. 2 a Hotărârii Consiliului Județean Harghita, privind aprobarea programului „Protecția mormintelor și operelor comemorative de război” al Consiliului Județean Harghita pe anii 2023-2026.
  7. Stabilirea proiectelor care vor fi finanțate în anul respectiv, se va face în urma aprobării documentației tehnico-economice prin hotărâre de către Consiliul Județean Harghita.
  8. Sumele aferente cotelor de participare la finanțarea investiției vor fi prevăzute și aprobate în bugetele locale de către fiecare parte-asociat.
  9. Totodată se va încheia un Contract de asociere între Consiliul Județean Harghita și consiliile locale interesate prin care se va stabili condițiile de asociere, a cotei parte de participare la finanțarea proiectului, identificarea și evidențierea surselor de finanțare și supunerea contractului de asociere aprobării autorităților deliberative a fiecărei părți-asociat.
  10. Contractarea și realizarea lucrărilor prevăzute în proiectul tehnic aprobat, necesare realizării investiției, respectiv a programelor care fac obiectul contractului de asociere încheiate/aprobate de către Consiliul Județean Harghita, în anul bugetar în curs se va realiza în limita fondurilor alocate și bugetate cu această destinație.
  11. Contractarea lucrărilor de execuție se va realiza prin derularea procedurilor de achiziție publică de către Consiliul Județean Harghita, iar UAT-ul asociat dacă consideră necesar, poate delega un reprezentant al acesteia în comisia de evaluare a ofertelor;
  12. Contractul de execuție al lucrărilor va fi semnat pe lângă Executant și de către fiecare parte asociată;
  13. Asistența tehnică pe parcursul proiectării (exclusiv serviciile asigurate de proiectant) și în timpul execuției lucrărilor (exclusiv cele asigurate de dirigintele de șantier și de proiectant) din partea Consiliului Județean Harghita va fi asigurată de către serviciile de specialitate din aparatul propriu.
  14. Recepția la terminarea lucrărilor și recepția finală, va fi organizată de către Consiliul Județean Harghita prin numirea unei comisii de recepție în componența căreia vor fi delegați în calitate de membru a cel puțin câte un reprezentant al fiecărui UAT asociat, conform prevederilor legislației în vigoare;

VI. Perioada de desfășurare a programului:

Prezentul program se va desfășura în perioada anilor 2023-2026.

VII. Bugetul estimat pentru finanțarea investițiilor în cadrul programului:

Fondurile necesare finanțării proiectelor de investiții în cadrul programului se vor asigura din bugetul Consiliului Județean Harghita, *cap. 67.02.20.30.30, 67.02.71.01.01, 67.02.20.02.* conform hotărârii a Consiliului Județean Harghita, privind aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli al județului Harghita respectiv bugetele locale ale UAT-urilor asociate, beneficiare ale programului.

Bugetul propus al programului în perioada 2023-2026 este de *400.000 lei*, care defalcat pe ani este:

An	Buget CJH propus -lei-
2023	100.000
2024	100.000
2025	100.000
2026	100.000

VIII. Obiectivele propuse pentru perioada 2023-2026

Pentru anii 2023-2026, prioritatea este luarea măsurilor de protejare a mormintelor și operelor de comemorare de război pentru cele care prezintă un risc accentuat de degradare.

Obiectivul principal al programului este inițierea luării măsurilor necesare protejării și punerii în valoare a mormintelor și operelor comemorative de război de pe aria județului Harghita în colaborare cu unitățile administrativ teritoriale din județul Harghita.

IX. Rezultate așteptate:

- Restaurarea, întreținerea, înființarea și buna conservare a mormintelor și operelor comemorative de război.
- Revitalizarea și punerea în valoare a mormintelor și operelor comemorative de război.

X. Indicatori de rezultat:

- Numărul investițiilor realizate prin contractele de asociere încheiate în baza prezentului program;
- Numărul și valoarea contractelor de asociere, respectiv numărul UAT-urilor asociate cu Consiliul Județean Harghita în baza prezentului program.
- Numărul cetățenilor care beneficiază de investițiile realizate;
- Numărul de obiective culturale, sociale, educaționale, turistice și instituții publice beneficiare în urma acestor investiții.

Borboly Csaba
Președinte

Fülöp Otilia
Arhitect șef

Kinda Jolán
Director executiv adj.